

**ΤΜΗΜΑ Α΄: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

ΜΟΝΑΔΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΙΑΣ

Πληροφορίες: Μαρία Αγγελιδάκη

Τηλ. Γραφείου: 2131335404

Ηλ. Ταχ.: mangelidaki@iep.edu.gr

**ΜΟΝΑΔΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

Πληροφορίες: Άννα Αφεντουλίδου

Τηλ. Γραφείου: 2131335409

Ηλ. Ταχ.: afentoulidou@iep.edu.gr

Θέμα: Απάντηση στην Ερώτηση με αρ. πρωτ. 532/04-09-2023, από τη Βουλευτή Β΄ Πειραιώς κ. Ασημακοπούλου Σοφία-Χαίδω του κόμματος «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ», που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων προς τον κ. Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με θέμα «Διαμαρτυρία και προτάσεις για την οπαδική βία»

Σχετ.: Το υπ' αριθ. πρωτ. 532/06-09-2023 έγγραφό σας (ΑΠ ΙΕΠ: 436743/06-09-2023)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΡΩΤΗΣΗΣ

Η βουλευτής της Β΄ Πειραιώς Ασημακοπούλου Σοφία στην Ερώτηση με αρ. 532-04/09/2023 που κατέθεσε προς τον κ. Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης, τον κ. Υπουργό Προστασίας του Πολίτη με θέμα «Διαμαρτυρία και προτάσεις για την οπαδική βία» αναφέρεται στην αναγκαιότητα λήψης μέτρων για την εξάλειψη της οπαδικής βίας. Η Βουλευτής παρουσιάζει το δημοσίευμα του ΙΔΕΑΔ (Ινστιτούτου Διεθνούς και Ελληνικού Αθλητικού Δικαίου), με βάση το οποίο παρατηρείται «αδυναμία ολιστικής εξάλειψης της οπαδικής βίας». Αναφέρεται πως το «ελληνικό επαγγελματικό ποδόσφαιρο έχει αναχθεί σε χώρο ιδιότυπου «συνεταιρίζεσθαι», όπου δεν ισχύουν [...] οι νόμοι του κράτους. Όταν ενταχθεί ένας νεαρός, χωρίς σταθερά ηθικά ερείσματα, σε αυτόν το χώρο, του επαγγελματικού ποδοσφαίρου, καλείται να λειτουργήσει, όχι ως φίλαθλος, αλλά ως οπαδός, οργανωμένος και πολύ συχνά παροτρύνεται σε παραβατική συμπεριφορά.»

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

1. Σκοπεύετε να παρέμβετε καταλλήλως, ώστε ο ρόλος της Πολιτείας να συμβάλλει έμπρακτα στα αναγκαία θήματα εφαρμογής των μέτρων αντιμετώπισης της οπαδικής βίας, τόσο με τον έλεγχο του τρόπου λειτουργίας των Λεσχών Φιλάθλων, όσο και μέσω εκπαιδευτικών κοινωνικών δράσεων;
2. Σκοπεύετε να παρέμβετε καταλλήλως, ώστε να ληφθούν μέτρα για την διασφάλιση και την προστασία των απλών φιλάθλων, με σκοπό να διαφυλάσσεται απόλυτα η σωματική τους ακεραιότητα κατά την παρακολούθηση αγώνων;
3. Σε ποιες ενέργειες θα προβείτε από την στιγμή που οι αθλητικοί σύλλογοι (εταιρίες), ως φαίνεται, δεν μπορούν να ελέγχουν τους μεμονωμένους αντιαθλητικούς οπαδούς τους;

4. Θα προβείτε σε εντατικοποίηση των ελέγχων σε γραφεία συνδέσμων ποδοσφαιρικών ομάδων, όπου, κατά καιρούς, έχουν βρεθεί επικίνδυνα αντικείμενα σε παράβαση της αθλητικής νομοθεσίας και του νόμου για τα όπλα;»

Κατά λόγο αρμοδιοτήτων του ΙΕΠ σας ενημερώνουμε σχετικά με το δεύτερο σκέλος του πρώτου ερωτήματος:

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Στον χώρο της εκπαίδευσης δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην καλλιέργεια εκείνων των δεξιοτήτων σε μαθητές και μαθήτριες που θα οδηγήσουν σε μια υγιή αθλητική συμπεριφορά και στην εξάλειψη της βίας σε όλους τους χώρους.

Ενδεικτικά, αναφέρουμε, σχετικά με το μάθημα της Φυσικής Αγωγής, που διδάσκεται σε όλες τις βαθμίδες, ότι στο ισχύον Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (ΑΠΣ-ΔΕΠΠΣ) στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και αναφορικά με την ανάπτυξη ψυχοσυναισθηματικών δεξιοτήτων των μαθητών/-τριών, τονίζεται η αναγκαιότητα ανάπτυξης κοινωνικών και ψυχικών αρετών, όπως η συνεργασία, το αίσθημα ομαδικότητας, η αυτοπειθαρχία, η θέληση, η υπευθυνότητα, η υπομονή, η επιμονή και το θάρρος. Όσον αφορά στην ηθική διάσταση, επιδιώκεται η καλλιέργεια ηθικών αξιών, όπως η τιμιότητα, η δικαιοσύνη, η αξιοκρατία, ο σεβασμός προς τους άλλους, ο αυτοσεβασμός, η μετριοφροσύνη, η συνετή αντιμετώπιση της νίκης και της ήττας. Στα διδακτικά βιβλία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης εμπεριέχονται ενότητες με σχετικό περιεχόμενο όπως «Η βία στα γήπεδα καταστρέφει τις ομάδες, τους αθλητές, τους θεατές, τον αθλητισμό» και «Η σωστή αθλητική συμπεριφορά». Επίσης, οι Σύμβουλοι Εκπαίδευσης Φυσικής Αγωγής και οι εκπαιδευτικοί Φυσικής Αγωγής με άλλα στελέχη εκπαίδευσης και φορείς διοργανώνουν συστηματικά δράσεις, σεμινάρια - ημερίδες με θέμα το «Ευ αγωνίζεσθαι», τη σωστή αθλητική συμπεριφορά, τη φίλαθλη συμπεριφορά κ.λπ. οι οποίες απευθύνονται σε όλους/ες τους/τις μετέχοντες/ουσες στη σχολική κοινότητα.

Εντείνοντας τις προσπάθειές μας στον προσανατολισμό αυτό και υπό την επιστημονική εποπτεία του ΙΕΠ έχουμε προβεί στη εκπόνηση νέων Προγραμμάτων Σπουδών (ΠΣ) για το σύνολο των γνωστικών αντικειμένων, τα οποία έλαβαν ΦΕΚ το α' εξάμηνο το 2023. Ο βασικός προσανατολισμός αυτών είναι οι μαθητές/τριες να αναγνωρίσουν αξίες και να συνειδητοποιήσουν αρχές, ώστε να αποκτήσουν συναίσθηση ευθύνης και να προετοιμαστούν ως ενεργοί πολίτες. Επίσης, η βασική αρχή που χαρακτηρίζει όλα τα ΠΣ είναι η μάθηση με νόημα και η σύνδεση με την κοινότητα, έτσι ώστε τα ΠΣ να συνδέουν τα γνωστικά αντικείμενα με την ευρύτερη ζωή των μαθητών/τριών, την τοπική και την ευρύτερη κοινότητα, ενσωματώνοντας στοιχεία της σύγχρονης καθημερινής ζωής, ώστε να καλλιεργείται η αποδοχή και η κατανόηση μέσα από τη συλλογικότητα. Ειδικότερα στα νέα ΠΣ της Φυσικής Αγωγής Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου επιδιώκεται η προώθηση της διά βίου άσκησης για την υγεία και την ποιότητα ζωής, επιχειρείται η διαμόρφωση φυσικά/σωματικά εγγράμματος μαθητών/τριών και δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στο ηθικό, συναισθηματικό και κοινωνικό πεδίο. Το περιεχόμενο του πεδίου αυτού εστιάζει στην καλλιέργεια συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, ώστε να αναπτύξουν οι μαθητές/τριες επιθυμητές ατομικές και κοινωνικές συμπεριφορές σε χώρους άθλησης και φυσικής δραστηριότητας και να τις μεταφέρουν στην ενήλικη ζωή τους σε κάθε είδους σχέση και δράση.

Συγκεκριμένα στη θεματική ενότητα «*Συνεργασία και υπευθυνότητα*» καταγράφονται ως προσδοκώμενα αποτελέσματα η έμπρακτη επίδειξη θετικών συμπεριφορών, η συμμετοχή όλων των μαθητών/-τριών, δίχως περιορισμούς κοινωνικούς, θρησκευτικούς, φυλετικούς, στη φυσική δραστηριότητα εκτός σχολείου για την ανάπτυξη και εδραίωση υγιών διαπροσωπικών και κοινωνικών σχέσεων διά βίου. Στη θεματική ενότητα «*Επίδειξη ατομικής υπευθυνότητας, εντός και εκτός σχολείου*» καταγράφονται ως προσδοκώμενα αποτελέσματα οι μαθητές/τριες να συμπεριφέρονται σύμφωνα με το «Ευ αγωνίζεσθαι», να διαχειρίζονται κατάλληλα την απογοήτευση, τον θυμό, την επιθετικότητα του εαυτού και των άλλων κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού και να αποφεύγουν λεκτική ή σωματική βία, να βοηθούν και να σέβονται τη διαιτησία, να αποδέχονται τη νίκη ή την ήττα με σύνεση, να χρησιμοποιούν κατάλληλες στρατηγικές επίλυσης συγκρούσεων και να συνεργάζονται με τους άλλους για τον συμβιβασμό των εμπλεκόμενων μερών εντός και εκτός σχολείου κατά τη φυσική δραστηριότητα, κ.ά. Στην Ενότητα «*Επίδειξη κοινωνικής υπευθυνότητας/αλληλεπίδρασης, εντός και εκτός σχολείου*» ως σκοπός τίθεται οι μαθητές/τριες να υποστηρίζουν τον εαυτό τους και τους άλλους για την πρόληψη/αποφυγή παρενόχλησης, εκφοβισμού και ανεπιθύμητης/αντιαθλητικής επαφής στη φυσική δραστηριότητα, να εμφανίζουν κατάλληλες δεξιότητες επικοινωνίας που βελτιώνουν τις σχέσεις των μελών της ομάδας και να προάγουν τη συνεργασία και τη δημιουργικότητά τους σε φυσική δραστηριότητα εντός και εκτός σχολείου, να αναπτύσσουν τις δεξιότητες κοινωνικής αλληλεπίδρασης και να απαντούν κατάλληλα (συναισθηματικά και κοινωνικά) στις συνθήκες που προκύπτουν.

Επίσης το Διοικητικό Συμβούλιο του ΙΕΠ εγκρίνει κάθε χρόνο σημαντικό αριθμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων και διαγωνισμών για τα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όλης της χώρας, στα προσδοκώμενα αποτελέσματα των οποίων εμπεριέχεται η ανάδειξη των ολυμπιακών αξιών όπως η ειρήνη, η φιλία και η συνεργασία, η μετάδοση στους/στις μαθητές/τριες μηνυμάτων και η σταδιακή εμβάπτιση σε αξίες, όπως η ομαδικότητα, η ισότητα, το δίκαιο παιχνίδι, η αποδοχή της διαφορετικότητας.

Ενδεικτικά αναφέρουμε κάποια από τα εγκεκριμένα εκπαιδευτικά προγράμματα:

- Ελληνική Ομοσπονδία Μοντέρνου Πεντάθλου - μαθητικός διαγωνισμός "Pierre de Coubertin" με τίτλο: «ΘΕΛΩ ΕΛΠΙΖΩ ΜΠΟΡΩ – ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΜΕ Ν' ΑΛΛΑΞΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΜΕ ΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ»,
- Ελληνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία αθλητικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο: «Πάσα στα θρανία» για το σχολικό έτος 2022-2023,
- Ελληνική Ομοσπονδία Άρσης Βαρών - αθλητικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Σηκώνουμε... την Ελλάδα ψηλά!»

Επιπροσθέτως, στο νέο καινοτόμο εκπαιδευτικό πλαίσιο Εργαστήρια Δεξιοτήτων, που εισήχθη πιλοτικά το σχ. έτος 2020-21 και καθιερώθηκε στο ωρολόγιο πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου, του Δημοτικού και του Γυμνασίου όλων των σχολείων της χώρας από το σχ. έτος 2021-2022, ενισχύεται ο/η εκπαιδευτικός με διδακτικά εργαλεία και υποστηρικτικό υλικό, τα οποία μπορεί να χρησιμοποιεί και να εφαρμόζει στη σχολική τάξη με στόχο την καλλιέργεια δεξιοτήτων ενεργούς πολιτεότητας. Στα προγράμματα της Θεματικής των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων με τίτλο «Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ - Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη» οι μαθητές και οι μαθήτριες με βιωματικό τρόπο εισάγονται σε δράσεις συνεργασίας, αλληλεγγύης, διαμεσολάβησης, πρόληψης βίας και ειρηνικής επίλυσης των

συγκρούσεων. Κάποια από αυτά τα προγράμματα που είναι αναρτημένα στην πλατφόρμα του ΙΕΠ είναι:

«Σχολική Διαμεσολάβηση: Πρόληψη και Επίλυση της σχολικής βίας»,

«Η σχολική διαμεσολάβηση ομηλίκων ως μέθοδος ειρηνικής επίλυσης συγκρούσεων»,

«Διαχείριση της αντιπαράθεσης στο σχολείο. Δραστηριότητες για την ειρηνική συνύπαρξη, τη συνεργασία και την κοινωνική κινητοποίηση».

Σημειώνεται ότι το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο (σε συνεργασία με το ΙΕΠ, τις Περιφερειακές Διευθύνσεις και τα στελέχη που υπηρετούν σε αυτές), αναπτύσσει συστηματικά ετησίως δράσεις και προγράμματα με στόχο την πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού, καθώς και την ενίσχυση σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Τέλος, στο πλαίσιο εφαρμογής του νόμου 5029/10-03-2023 (ΦΕΚ 55) «"Ζούμε Αρμονικά Μαζί - Σπάμε τη Σιωπή": Ρυθμίσεις για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας και του εκφοβισμού στα σχολεία και άλλες διατάξεις",» προβλέπεται η ανάπτυξη δράσεων και προγραμμάτων σχετικά με την επιμόρφωση εκπαιδευτικών, γονέων ή κηδεμόνων και μαθητών/τριών, η ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού, καθώς και η εκπόνηση επιστημονικών ερευνών. Το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. σε συνεργασία με το ΙΕΠ και το ΙΤΥΕ Διόφαντος την τρέχουσα περίοδο συνεργάζονται για την άμεση ψήφιση Υπουργικής Απόφασης στην οποία ρυθμίζονται θέματα και προβλέπονται δράσεις και προγράμματα πανελλήνιας εμβέλειας για την αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και του σχολικού εκφοβισμού.

Από την παραπάνω τεκμηρίωση προκύπτει πως στο σύνολο της σχολικής ζωής, σε επίπεδο σχεδιασμού ΠΣ, εκπαιδευτικών και διδακτικών διαδικασιών, ανάπτυξης και εφαρμογής εκπαιδευτικών προγραμμάτων δίνεται η πρέπει σημασία στην καλλιέργεια της ικανότητας της πολιτεότητας και στις ανάπτυξη δεξιοτήτων από μέρους των μαθητών και μαθητριών που θα οδηγήσουν σε μια υγιή αθλητική συμπεριφορά και στην αντιμετώπιση φαινομένων βίας.

Αγγελιδάκη Μαρία

Σύμβουλος Β΄

Συντονίστρια της Επιστημονικής
Μονάδας Εργαστηρίων Δεξιοτήτων και
Αειφορίας

Αφεντουλίδου Άννα

Σύμβουλος Β΄

Αναπλ. Συντονίστρια της Επιστημονικής
Μονάδας Σχολικής Ζωής και Διαπολιτισμικής
Εκπαίδευσης

Πήλιουρας Παναγιώτης

Σύμβουλος Α΄

Προϊστάμενος του Τμήματος Α΄
Εκπαιδευτικής Καινοτομίας και Ενταξιακής
Εκπαίδευσης